

DET NASJONALE STATSADVOKATEMBETET

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres referanse:
25/5061

Vår referanse:
25/1733 - 3 / MFO008

Dato:
20.11.2025

Høringsvar fra Det nasjonale statsadvokatembetet - ny straffebestemmelse om involvering av mindreårige i kriminalitet

Det vises til brev fra Justis- og beredskapsdepartementet av 2. september d.å. med vedlagt høringsnotat om forslag til ny straffebestemmelse om involvering av mindreårige i kriminalitet.

Det nasjonale statsadvokatembetet (NAST) støtter forslaget til en ny straffebestemmelse om involvering av mindreårige i kriminalitet. En ny bestemmelse som foreslått vil bedre politiets og påtalemyndighetens mulighet til å straffeforfølge kriminelle nettverk som bevisst utnytter barn og unge i sin kriminelle virksomhet. Behovet underbygges av den bekymringsfulle utviklingen som beskrives senest i politiets trusselvurdering fra 2025 og i Kripos sin rapport om vold som handelsvare. Det nasjonale statsadvokatembetet tiltrer for øvrig departementets begrunnelse for forslaget beskrevet i høringsnotatet.

NAST vil i det følgende kommentere de ulike punktene i høringsnotatet.

Pkt. 6.2 Utforming av mandatet

Når det gjelder alternativet "*involverer*" så ber Departementet om høringsinstansenes syn på om avgrensningen mot tilfeller hvor det er den mindreårige selv som i hovedsak står bak lovbruddet, bør fremkomme tydeligere i loven, eventuelt om den bør innrettes på en annen måte, og hvordan en slik avgrensning i så fall kan se ut. NAST mener bestemmelsen ikke bør avgrenses mot tilfeller hvor den mindreårige selv i hovedsak står bak lovbruddet. Involvering av mindreårige til kriminalitet kan klart være straffverdig også i de tilfellene hvor den mindreårige selv i hovedsak står bak lovbruddet. Et praktisk eksempel kan være hvis den mindreårige selv melder seg til tjeneste for et kriminelt nettverk. At den mindreårige selv tar initiativ eventuelt i hovedsak selv står bak lovbruddet bør imidlertid hensyntas av retten i den konkrete straffutmålingen.

Når det gjelder alternativet "*yter fordeler til*" så foreslår NAST at bestemmelsen også bør presisere at den omfatter tilfeller hvor den mindreårige får lovnader om fordeler, ikke bare tilfeller hvor fordeler faktisk har blitt gitt. Det er flere eksempler på at mindreårige lokkes med fordeler, men hvor fordeler faktisk ikke blir gitt eller det er uklart om fordeler blir gitt.

Lovteksten på dette kanpunktet kan for eksempel være "yter eller gir lovnad om fordel til" eventuelt "yter eller forespeiler fordel til".

Departementet reiser spørsmål om ordlyden også bør ramme involvering i straffbar "virksomhet" for å tydeliggjøre at det ikke er nødvendig å konkretisere den straffbare handlingen. Departementets foreløpige vurdering er imidlertid at det ikke er nødvendig med en slik presisering, siden begrepet «straffbar handling» etter forslaget omfatter både enkeltstående lovbrudd og en mer sammensatt kriminell virksomhet. NAST er uenig med departementet i at det ikke er nødvendig med en slik presisering. NAST mener at slik det første alternativet på side 17 i høringsnotatet er utformet, jfr. formuleringen "i en straffbar handling" så kan det rent språklig fremstå som at det er en forutsetning for straffansvar etter bestemmelsen at en straffbar handling må konkretiseres. NAST foreslår derfor at bestemmelsen tydeliggjør at den også rammer involvering av mindreårige i straffbar "virksomhet".

NAST er enig med departementet i at det ikke bør være et hinder for straffansvar at den mindreårige frivillig eller til og med på eget initiativ ble involvert i den straffbare handlingen.

NAST er videre enig med departementet i at bestemmelsen ikke bør avgrenses til å gjelde involvering i et eller flere spesifikke lovbrudd eller lovbrudd av en viss alvorlighet eller med en bestemt strafferamme. Straffverdigheten av å involvere barn i kriminalitet tilsier at bestemmelsen bør gjelde generelt. At bestemmelsen ikke forutsetter konkretisering av en bestemt straffbar handling underbygger at det ikke bør være krav om noen konkret strafferamme eller spesifikke lovbrudd/alvorlighetsgrad.

NAST er enig med departementet i at bestemmelsen bør avgrenses til å gjelde involvering av personer under 18 år.

Pkt. 6.3 Straffbortfall ved jevnbyrdighet i alder og utvikling m.v.

NAST mener bestemmelsen ikke bør inneholde en hjemmel for bortfall av straff i tilfeller hvor forholdet er mindre alvorlig på grunn av jevnbyrdighet i alder eller andre grunner. Dette er hensyn som isteden bør hensyntas av retten i den konkrete straffutmålingen. Involvering av mindreårige i straffbare handlinger vil som departementet påpeker være straffverdig også i de tilfellene hvor gjerningspersonen selv er ung. Alder bør ikke være avgjørende for straffansvar for overtredelse av bestemmelsen. Det fremstår ikke som upraktisk av voksne vil benytte seg av mindreårige til å rekruttere andre mindreårige til kriminalitet.

Pkt. 6.4 Skyldkrav

NAST er enig med departementet i at straffverdigheten av å involvere mindreårige i kriminalitet og hensynet til en effektiv strafferegulering, tilsier at straffansvaret ikke bør være betinget av at gjerningspersonen hadde forsett om den unges alder. NAST er enig i at utvist uaktsomhet bør være tilstrekkelig når det gjelder kunnskap om alder. De som involverer unge personer i kriminalitet bør ha et særskilt ansvar for å forsikre seg om at personen de involverer ikke er mindreårig.

Pkt. 6.5 Forsøk

NAST er enig med departementet i at forsøk på involvering av mindreårige i kriminalitet bør være straffbart, og at det ikke bør gjøres unntak fra straffeloven § 16. At man ikke har kommet lenger enn til forsøksstadiet antas å kunne være en praktisk problemstilling i saker om involvering av mindreårige i kriminalitet, hvis man for eksempel ikke kan bevise hvor langt i hendelsesforløpet man har kommet. Forsøk på involvering av mindreårige til kriminalitet er uansett straffverdig, selv om man ikke er over på over fullbyrdsstadiet.

Pkt. 6.6 Medvirkning

NAST er enig med departementet i at medvirkning til involvering av mindreårige i kriminalitet bør være straffbart, og at det ikke bør gjøres unntak fra straffeloven § 15. Departementets begrunnelse under pkt. 6.6 tiltres herfra.

Pkt. 6.7 Strafferamme og straffutmåling

NAST er enig med departementet i at strafferammen for overtredelse av bestemmelsen bør settes til fengsel inntil 3 år. Departementets begrunnelse under pkt. 6.7 tiltres herfra. Bot bør ikke være et straffalternativ.

Pkt. 6.8 Grove overtredelser

NAST mener det ikke vil være behov for en egen strafferamme eller bestemmelse som omhandler grove overtredelser av involvering av mindreårige i kriminalitet. En strafferamme på 3 år som foreslått antas å gi domstolene et tilstrekkelig spillerom for å utmåle straff i både mindre alvorlige og mer alvorlige tilfeller.

Pkt. 6.10 Lovforslag

NAST foretrekker den alternative lovtekniske utformingen på side 17 i høringsnotatet, da dette språklig sett fremstår som noe enklere.

NAST sitt forslag til lovteknisk utforming

NAST viser til merknadene overfor om lovnad om fordel og involvering av mindreårige i straffbar "virksomhet". NAST foreslår at dette kan innarbeides i bestemmelsen på følgende måte (våre endringsforslag i kursiv):

§ 200 *Involvering av mindreårige i kriminalitet*

Den som involverer en person under 18 år i en straffbar handling *eller virksomhet*, straffes med fengsel inntil 3 år. Involveringen kan for eksempel bestå i å instruere, gi

oppdrag, yte eller *forespeile* fordeler eller overlevere formuesgoder til den mindreårige, eller å bringe den mindreårige med seg, på en slik måte at den mindreårige involveres i en straffbar handling eller *virksomhet*. Uvitenhet om den mindreåriges alder fører ikke til straffrihet hvis gjerningspersonen [på noen måte] kan klandres for sin uvitenhet.

Forholdet til bestemmelsen i straffeloven § 257 om menneskehandel

Forholdet til bestemmelsen i straffeloven § 257 om menneskehandel er i liten grad berørt i høringsnotatet. NAST mener det er viktig at en ny bestemmelse om involvering av mindreårige i kriminalitet ikke hindrer av anvendelse av straffeloven § 257. NAST mener bestemmelsene bør kunne anvendes i konkurrans. Forholdet mellom de to bestemmelsene bør derfor klargjøres nærmere av departementet. NAST viser for øvrige til Kripos sine merknader deres hørings svar av 19. november 2025, som tiltres herfra.

Marit Formo
statsadvokat

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur